

Fer més amb menys

Si no hi fem res, en 35 anys faran falta tres planetes i mig per satisfer les nostres necessitats. Per això calen noves maneres de consumir i produir en el nostre dia a dia, que en part les noves tecnologies faciliten. En el marc de la Setmana Europea de la Prevenció de Residus, del 21 al 29 de novembre, l'Agència de Residus de Catalunya organitzarà diverses activitats encarades a conscienciar la ciutadania.

Reportatge de Nícolás Tomás

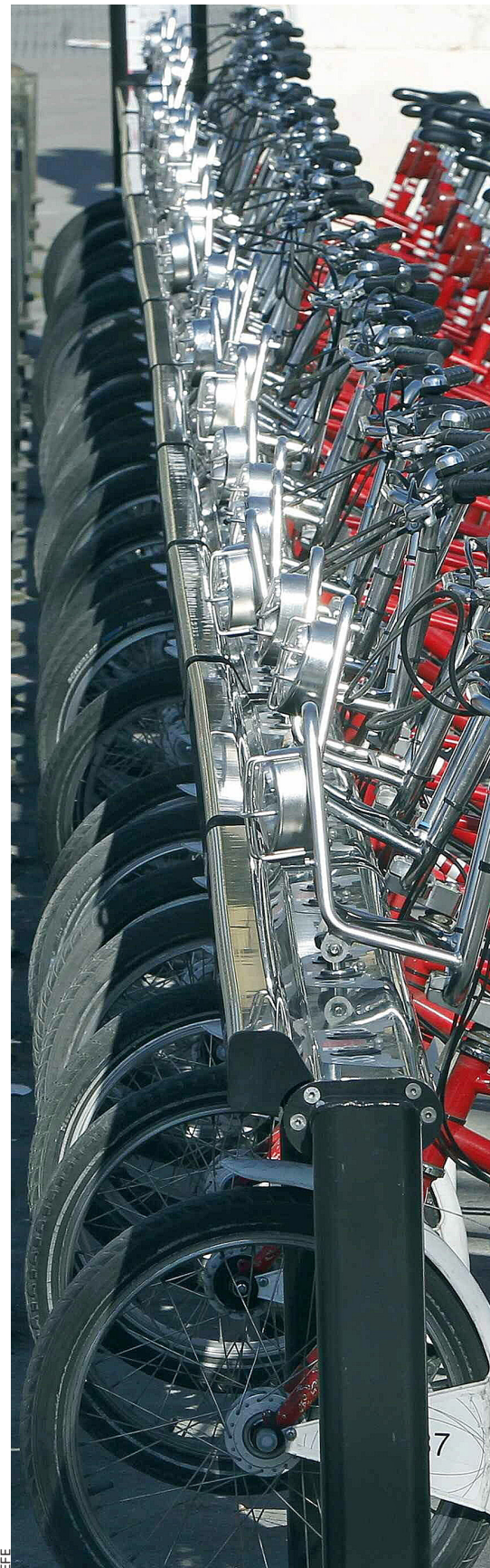
Combustibles fòssils, biomassa, minerals, aigua... Es calcula que el 2010 es van extreure 70.000 milions de tones de recursos naturals de la Terra. Entre 25 i 30 tones per càpita i per any. Set vegades més que el 1950, fa sis dècades. Si es manté aquesta tendència –tenint en compte l'augment demogràfic i del nivell de vida de la població mundial–, estima el think tank independent Global Footprint Network, d'aquí a 35 anys faran falta gairebé tres planetes per satisfer totes les nostres necessitats. Davant del problema, que és real, calen solucions, que també siguin reals.

Va dir Gandhi que el món és prou gran per satisfer les necessitats de tots els seus habitants, però massa petit per satisfer la cobdícia d'uns quants. Una mica més científic, el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) assenyala l'arrel del problema: "Els actuals incentius econòmics i empresarials es regeixen encara segons les pautes del segle XX, una època de recursos a baix preu que justificava invertir en productivitat laboral en comptes de

productivitat dels recursos". D'acord amb aquesta manera de funcionar, és més fàcil i econòmic llençar productes i substituir-los per altres que no arreglar-los o reciclar-los.

En aquest context, durant set dies i en tots els països d'Europa s'organitzaran tota una sèrie d'accions de sensibilització sobre la prevenció de residus, en el marc de la European Week for Waste Reduction (EWWR), la Setmana Europea de la Prevenció de Residus. Enguany, del 21 al 29 de novembre. El seu programa es resumeix en quatre punts. En primer lloc, donar a conèixer les estratègies de reducció de residus i la política de la Unió Europea i els Estats membre en aquesta matèria. En segon lloc, fomentar tot tipus d'accions sostenibles per tal de reduir els residus arreu del continent. En tercer lloc, fer públiques les tasques que duen a terme els diversos actors implicats a través d'exemples concrets de reducció de residus. Finalment, tracta de fer canviar el comportament dels ciutadans europeus en el seu dia a dia pel que fa al consum i la producció.

I Catalunya no queda plegada de

braços: un any més s'hi involucrarà. Des de l'Agència de Residus de Catalunya (ARC) aportaran el seu granet de sorra, col·laborant en la tasca de divulgació el màxim nombre de persones. "Ni les administracions públiques, les empreses privades, les escoles i universitats o associacions i ciutadans se n'han de quedar al marge", afirmen des de l'ARC, que paral·lelament organitzarà la 13a Jornada de Prevenció de Residus, el pròxim dia 24 de novembre, dedicada enguany al tema de la desmaterialització. S'emmarca en els també europeus Prevention Thematic Days, dies temàtics de la prevenció, que s'organitzen any rere any i "promouen la celebració d'actes comuns a tot Europa, basats en una mateixa metodologia i amb l'objectiu d'augmentar el seu impacte real en la prevenció de residus". L'any passat va estar dedicat al malbaratament alimentari i l'anterior a la reutilització.

Sota el lema "Desmaterialització: Fer més amb menys!", l'Agència de Residus de Catalunya organitzarà el pròxim 24 de novembre tota una sèrie d'activitats encarades a fer veure que l'ús de menys material i una major eficiència en l'ús dels recursos té un impacte directe en una menor producció de residus. Per l'Auditori ONCE de Barcelona passaran experts de diversos països que explicaran els seus coneixements amb l'objectiu d'"encoratjar i donar suport als responsables d'accions a implementar accions al voltant d'aquesta temàtica". Experts de l'administració pública, de les empreses privades, del món científic, d'associacions... amb una missió comuna, que és la de donar a conèixer un concepte encara molt desconegut: el de la desmaterialització.

La desmaterialització

La filosofia que hi ha darrere d'aquest concepte un pèl desconegut, el de la desmaterialització, és el de la maximització dels recursos i la minimització del consum d'aquests recursos, és a dir, l'eficiència dels recursos, fer més amb menys. La desmaterialització de l'economia parteix de tres idees bàsiques, centrals, que configuren l'estratègia de sostenibilitat. En primer lloc, que cap recurs renovable no haurà de ser utilitzat a un ritme superior al de la seva generació. En segon lloc, que cap recurs no renovable haurà de ser aprofitat a una →

El Bicing de Barcelona, sistema de bicicletes compartides, és un bon exemple de desmaterialització de l'economia (a la pàgina anterior). Els mercats de segona mà (al costat) són una bona eina per contribuir a la sostenibilitat del planeta a través de la reducció de la producció.

Europe!, una altra iniciativa a escala europea, que durant entre els dies 8 i 10 de maig coordinarà de forma comuna a tot el continent accions per promoure la recollida de residus abocats als boscos, platges, marges de rius i altres entorns naturals que no haurien d'haver estat embrutats. Amb aquesta jornada, l'EWWR vol conscienciar els ciutadans europeus sobre la quantitat de residus que llencem de manera incontrolada, com a conseqüència de sistemes productius insostenibles, patrons de consum que ja han caducat, una gestió de residus escassa o nul·la en alguns casos i la poca sensibilització de la societat.

A tot el continent, i també a casa nostra, amb l'objectiu de fomentar la sensibilització pública d'aquest assumpte, es promouran campanyes de sensibilització, xerrades sobre compostatge, tallers de reparació i de reutilització creativa, mercats d'intercanvi, conferències i exposicions, concursos d'idees, campanyes de donació d'aliments, campanyes del regall immaterial i jocs didàctics... La missió: que aquestes accions siguin realitzades des de les administracions, les organitzacions no governamentals, les empreses privades i altres actors imprescindibles del projecte.

Finalment, també durant aquesta setmana, hi haurà la cerimònia d'entrega dels Premis EWWR, que incentiven i reconeixen aquelles accions fetes durant l'edició que han estat considerades les més destacades per un jurat format per especialistes independents. Hi ha diferents categories de guardons, com ara administració pública, associacions, empreses, entitats educatives, ciutadans i altres. Per concórrer-hi només cal registrar l'activitat a l'organització de l'European Week for Waste Reduction. Seran valorats diversos aspectes de les activitats, com ara la feina de comunicació i la visibilitat, la qualitat del contingut, l'originalitat de l'acció, les bones pràctiques, l'exemplaritat i la capacitat de poder reproduir la proposta, entre moltes característiques. ●

→ velocitat més gran de la necessària per substituir-lo de manera sostenible. I, en darrer lloc, que cap contaminant no haurà de produir-se a un ritme superior al que pugui ser reciclat, neutralitzat o absorbit pel medi ambient. Però potser és més fàcil entendre-ho a partir d'alguns exemples.

Un exemple de tota la vida de desmaterialització són les biblioteques: un espai on es conserven un nombre limitat de molts llibres que van passant de les mans d'un lector a les mans d'un altre, fins a ser-ne desenes i centenars, sense necessitat de comprar-ne –i per tant imprimir-ne– una edició per a cadascun. Les noves tecnologies fins i tot ens ho posen més bé, a l'hora d'estalviar recursos: els llibres electrònics ens permeten tenir en un sol aparell milers i milers d'obres sense necessitat de tenir-les físicament. Si està acostumat a aquest tipus de dispositius, en un ebook hom pot arribar a tenir tota la seva biblioteca en un sol aparell.

Però hi ha altres experiències, potser més recents, com el Bicing de Barcelona, un sistema de bicicletes compartides que són utilitzades temporalment per diversos usuaris que les necessiten. A part de la capital catalana, aquest sistema ja està implementat a ciutats com Mèxic D.F., París, Rio de Janeiro, Hèlsinki, Estocolm, Milà i fins i tot Nova York. Però pot haver-hi molts altres exemples. Per què comprar una ren-

tadora quan puc comprar el servei de bugaderia sovint a un preu molt inferior del que em costa adquirir l'aparell? El mateix passa amb altres productes, com el *renting* de cotxes, els serveis de música en xarxa, els quioscos digitals... Per als més clàssics, els mercats d'articles de segona mà -físics o electrònics- també són una bona eina per contribuir a la sostenibilitat del planeta.

La desmaterialització, al cap i a la fi, proposa emprar menys material –o fins i tot prescindir-ne totalment– i al mateix temps oferir el mateix nivell de funcionalitat a l'usuari. Concretament, involucra dos aspectes. En primer lloc, substituir els productes que comprem per serveis, compartir-los o manllevar-los, donar prioritat als serveis comunitaris davant la propietat individual de l'objecte determinat. En segon lloc, la desmaterialització té en compte la millora de l'ús dels materials, la disminució parcial o total de la quantitat de matèries primeres que són necessàries per satisfer les nostres necessitats, millor l'eficiència dels materials, substituir-ne d'altres i, també, reutilitzar els productes. Les famoses tres erres de l'ecologisme: reduir els residus, reutilitzar els productes, reciclar els materials.

Altres activitats

Aquesta Setmana Europea de la Prevenció de Residus també servirà per donar una bona empenta al Let's Clean